

MUISTIO

29.4.2020

TALENT BOOST VETO- JA PITOVOIMATYÖRYHMÄN KOKOUS 29.4.2020

AIKA 29.4.2020 klo 13.00 – 16.00

PAIKKA Skype

LÄSNÄ: Jussi Alho, Melissa Arni-Hardén (Espoon kaupunki), Lotta Björn (Vantaan kaupunki), Jan Blomberg, Anna Bruun (TEM), Francesca Cucinotta (ELY-keskukset), Anna Grönlund, Sonja Hämäläinen (TEM), Ulla Hiekkänen-Mäkelä (BF), Hanna Isoranta (OPH), Kristina Stenman, Laura Lindeman (TEM), Ulla Mäkeläinen (OKM), Olli Palmen (VM), Jere Päivinen (STM), Tiina Päärnilä (TEM), Riikka Vataja (Helsingin seudun kauppakamari), Samuli Maxenius (Arene), Nuppu Suvanto (Tampere), Johanna Vuorela (TET), Birgitta Vuorinen (OKM), Elina Nurmi (Helsinki),

1. Kokouksen avaus

Kokouksen avasi Sonja Hämäläinen.

Veto- ja pitovoima työryhmän puheenjohtajina toimivat Sonja Hämäläinen (TEM) ja Birgitta Vuorinen (OKM), varapuheenjohtajina Laura Lindeman (TEM) ja Ulla Mäkeläinen (OKM).

2. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Sonja Hämäläisen alustus:

- Nyt ei ole tarvetta käydä tarkemmin läpi kriisitilannetta, koska se on kaikilla hyvin tiedossa.

- Tällä hetkellä toki tärkeä keskittyä maassa jo oleviin osaajiin ja siihen miten saadaan yrityskenttää kansainvälistymään jälleen kun kriisi helpottaa.
- TEM työryhmä tekee rajavartiolaitokselle listaa siitä, että miten saadaan huoltovarmuuden kannalta kriittistä työvoimaa Suomeen. Esimerkkinä kausityö.
- Monta valmistelua on meneillään työvoiman maahan muuton puolella. Esim. ne jotka ovat menettäneet työpaikan (hallituksen pika esitys), voisivat siirtyä uuteen työpaikkaan helpommin suoraan ilman uutta lupakäsittelyä.
- Suomessa olevien lomautettujen joukossa on paljon maahanmuuttajia, miten varmistetaan oikeat palvelut, ettei pitkän aikavälin vaikutukset ole niin dramaattiset.
- OKM:n kanssa käyty läpi kotikoulu yhteistyötä, miten maahanmuuttajat pärjäävät tässä. Nyt katsotaan miten post korona aika hoidetaan.
- Valmisteilla esitys, miten turvapaikanhakijoiden työnteon rajoituksia voidaan lieventää. Ei koske ainoastaan kausityötä, vaan ovat generisiä.

Birgitta Vuorisen alustus:

- Etäopiskelu ei ole koskenut kaikkia, esim. TKI-toimintaa kriittisillä aloilla. Jonkin verran välttämätöntä opetusta on järjestetty lähiopetuksena (esim. kliinistä laboratoriotyötä ja jonkin verran kirjastoista lainaamistakin on mahdollistettu).
- Siirtymä etäopetukseen on ollut pääsääntäisesti sujuvaa. Kuitenkin korkeakoulujen etäopetus on onnistunut eri tavalla eri aloilla. Perinteisesti lähiopetusalat (mm taideaineet) on ollut haastavampaa.
- Harjoittelujen järjestäminen on ollut haastavaa. Harjoittelujen viivästyminen ja peruminen viivästyttää myös opintoja.
- Etäopiskelu on ollut arkipäivää siis myös kv. opiskelijoille samalla tavalla kuin suomalaisille.
- Aika paljon vielä on vaihto-opiskelijoita Suomessa, mutta osa on palannut kotimaahan. Suomalaisista ulkomailla olevista noin puolet tullut kotiin.
- Opinnoissa tapahtuu viivästyistä (järjestelyt ja harjoittelut).

- Kv-opiskelijat eivät välttämättä pääse lähtemään kotiin.
- Ehdotettu, että syksyllä voisi aloittaa opinnot etänä.
- Valmistellaan pikaesitystä: syyslukukaudeksi valitut opiskelijat voisivat ilmoittautua poissaolevaksi menettämättä opinto-oikeutta.

Tilannekatsaus koronan vaikutuksista Talent Boost -toimenpiteisiin / Laura Lindeman, TEM & Ulla Mäkeläinen, OKM

Laura Lindeman.

- Osaa toiminnoista lykätty / peruttu. Mm. Kv. houkuttelukampanjat ja kv. rekrytoinnin toimenpiteet sekä kv-tarpeiden kyselyt korkeakouluille ja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen henkilöstön kv. rekrytoinnit.
- Kaikessa toiminnassa huomioidaan uusi tilanne, mutta yritysten neuvonnan ja yrityspalveluiden kehittämistä on syytä jatkaa. Kokka kohti Suomea hankkeen rekrytointiopas etenee.
- Study in Finland jatkuu sopeutetuin viestein
- Study & work konseptin suunnittelu jatkuu.
- BF Intian aktiviteetit jatkuvat (harjoittelu ja mentorointiohjelma ja rekrytointikumppanin hankinta).
- Start up houkuttelu jatkuu.
- Syksyille suunnitteilla virtuaalisia tapahtumia (HBH ja EURES): hyviä uusia malleja virtuaalisista tapahtumista.
- Hyvä esimerkki: Turku tukee blogi & webinaarin avulla miten työsuhteen voi aloittaa etänä ulkomailla ja tulla sitten myöhemmin suomeen

- Kommentti: Ulla Hiekkänen. Samaan aikaan kun joudutaan sopeuttamaan toimintaa koronan takia, on kuitenkin yrityksiä, joilla on rekrytointitarpeita. Tulee herkällä korvalla kuunnella digipuolta ja verkkokauppapuolta. Tunnistetaan yritykset, joissa on työvoiman tarvetta.
- Kommentti Nuppu Suvanto: Huoleksi on noussut Tampereella oleskelulupien turvin työskentelevät. Linkittykö poikkeuslain työnteko-oikeus ainoastaan huoltovarmuuteen vai onko se laajempi? Sonja: Se on nimenomaan vain huoltovarmuuteen liittyvä – ei laajempi.

Ulla Mäkeläinen:

- Vaikutukset kv-opiskelijoihin: huolta on toimeentulosta ja opintojen edistymisestä.
- Töitä tehdään, että kiinnostus opiskeluun Suomessa säilyisi.
- Suomessa ollaan tehty joustavasti etäopetukseen siirtyminen.
- Post-korona strategia voi olla se, että aloitetaan etänä.
- Hyvä aineisto mitä on nettiin tuotettu, on jatkossakin saatavilla - tässä on onnistuttu.
- Katse on tulevassa: etäratkaisut, luovat ratkaisut ja hallituksen pikaesitykset. Positiiviset näkymät.

Keskustelu:

Anna Grönlund. Lupaprosessi on todellinen haaste. Opiskelijat ottavat jo paikkoja vastaan ja arvioivat uskottavuutta miten opinnot sujuvat etänä, jos maahan ei heti opintojen alettua pääse. Kun mietitään globaalia rekrytointia, opiskelijat ovat eri aikavyöhykkeillä ja erilaisissa kulttuureissa, joten opiskelu on hyvin erilaista, kun sitä tehdään etänä. Kaikilla ei ole myöskään samanlaisia välineitä ja edellytyksiä tehdä etänä. Kaikkea ei voida omalla toiminnallamme taata.

Samuli Maxenius: Ammattikorkeakouluilla on etäopetuksesta kokemusta jo aiemmin kun oleskelulupaprosessit ovat viivästyneet. Motivaatio-ongelmia on opintojen aloituksessa etänä. Rehtorit pitävät sitä suurena haasteena. Vaikeus on argumentoida opiskelijoille, jotka harkitsevat paikan vastaanottamista. Osa opiskelijoista on pyytänyt lykkäystä maksuihin.

Laura Lindeman jatkaa.

- Painopiste on siirtynyt talent boostissa esim. kausityövoimaan ja yritysten tukemiseen.
- Kv-opiskelijoille on mm. viestitty kausityömahdollisuuksista.
- Painopiste Suomessa olevissa kv-osaajissa.
- BF:n kampanjat siirtyneet.
- Job boardia voi hyödyntää edelleen.
- BF sustainable manufacturing ohjelman kanssa tehtävä yhteistyö käynnissä edelleen.
- Ulla H kommentti: sustainable manufacturing ohjelma on konepajateollisuuden ohjelma. Yritykset haluavat siirtää tuotantoa kestävämpään suuntaan digitalisaation kautta. Kattaa tehtaan lattialle tulevat robotiikan asiantuntija, suunnittelijat ym. Vakka korona on päällä – ohjelma on relevantti. Valmistusta voisi palata takaisin Suomeen, mutta kustannustehokkuus ja tehokkuus pitää parantua.
- Yritykset arvostavat sitä, että tietoa esim. lomatuksista, TE-palveluista ja muista tuista on englanniksi.

Nappu Suvanto: yritysten arvoketjuihin liittyen, onko sitä tutkittu, että saadaan taklattia mahdolliset tuotannon Suomeen palaamiset esimerkiksi työvoiman saatavuuden osalta. Ulla: voidaan ottaa erillinen kokous. Tampere keskeinen. Prizztech vetää robotiikka klusteria. Ulla: aktiivinen yritysviestintä keskeytetty.

Laura Lindeman jatkaa:

- Mentorointiohjelmia verkkoon – hyviä kokemuksia.
- Ei pysäytetä verkostoja.
- PK-seudun puoliso-ohjelma verkkoon. Elina Nurmi täydentää: käynnistetään toimenpiteitä jo toukokuun lopussa.

- Nuppu Suvanto kommentoi: Tampereella Hidden Gems toimii verkossa hyvin, mukana 10 puolisoa.
- Ulkomaalaislainsäädännön ja lupamenettelyjen kehittämishankkeen käynnistyi pienellä viiveellä.
- Kehittämishanke jakautuu useisiin alatyöryhmiin ja on "sisarhanke" veto- ja pitovoimatyöryhmälle.
- Tavoite 1 kk lupien käsittelyaika.
- Monikielistä viestintää on tehty hyvin haasteista huolimatta.
- TE-toimistojen, ELY:jen ja Keha-keskuksen roolin tarkentaminen osana Talent Boost -kokonaisuutta on viivästynyt korona-tilanteen takia.
- Hankkeiden aloitukset ovat lykkääntyneet, onneksi rahoittajat olleet ymmärtäväisiä.
- Seurantamalli on viivästynyt, mutta muuten moni asia etenee suunnitellusti.
- Post-korona:
  - o Osaajien maahanmuuton tarve olemassa (eläkoitymishaaste)
  - o Opiskelijat ja tutkijat isommassa roolissa kuin aiemmin. Korona vaikuttaa opiskelijoiden liikkuvuuteen.
  - o Painopiste: erityisasiantuntijat, olemassa olevat ei niinkään sinikauluspuoli. Työttömyys iskee sinikauluspuolelle rankemmin, joten tarve siinä ei ole samanlainen.
  - o Painopiste myös monimuotoisuuden esiin tuomisella.
  - o Digiosaajista tulee olemaan iso kilpailu ja meidän pitää pärjätä siinä kilpailussa.
- Kommentti Sonja Hämäläinen: Talent Boost ohjausryhmään nostetaan isoa kuvaa ja sitten vasta yksityiskohtiin. Iso kuva edellä. Mitkä ovat välittömät toimenpiteet ja mitkä ovat pitkän aikavälin toimenpiteet. Post- korona on eri asia kun pitkän aikavälin tavoitteet.

Pipa Turvasen sijaan Laura Lindeman kertoo tiiviisti Talent Boost –toimien kohdemaiden analyysistä. Analyysiä siitä, mitkä kohdemaat valikoituvat kohdemaiksi, tehdään edustustoille lähetetyn kyselyn vastausten pohjalta. Kyselyllä kartoitetaan, minkälaista osaamista maissa on ja mitä mahdollisuuksia

on yhteistyön kehittämiseksi. Top 10 lista ensin ja sitten tarkempi analyysi. Team Finland yhteistyö synkronoidaan TalentBoost –toimien kanssa.

4. Ehdotus tiekarttatyön käynnistämisestä / Ulla Mäkeläinen, OKM.

- Ohjausryhmä on valtuutettu miettimään Talent Boost –toimenpideohjelman tiivistystä. Toimenpideohjelma on menossa kesäkuussa ministerityöryhmien käsittelyyn.
- Suhdannevaihtelut vaikuttavat kansainvälisten osaajien houkuttelutyöhön paljon. Ison kuvan pitää olla kirkas.
- Talent Boost -toimenpideohjelman aikajänteet ovat olleet lyhyitä. Tiekarttatyön aloite tuli siitä, että tarvitaan yli hallituskauden katsovaa näkymää. Nojaututaan pitkäjänteiseen näkymään.
- Veto- ja pitovoimaryhmä keskustelee vuoteen 2035 katsovasta tiekarttaesityksestä ohjausryhmälle ja ministerityöryhmille, että laaditaan pitkäjänteinen tiekartta Talent Boost -työlle.
- Kommentti Sonja Hämäläinen: TEM:issä on keskusteltu TK-investointien osalta myös siitä, että on tärkeää pitää pitkän tähtäimen näkymä.
- Kommentti Ulla Hiekkänen: Kannatan lämpimästi, koska tämä antaa strategisen pohjan kohdemaavalinnoille.
- Kommentti Melissa Arni-Harden: Mikä on tiekartan aikataulu?
- Kommentti Samuli Maxenius: Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta kannatetaan. OKM:n seminaarissa jo tästä puhuttiin jonkin verran. Kyseeessä on poliittisesti herkkä kysymys, joten tämä pitkäjänteisyys antaa tukea.
- Kommentti Francesca Cuccinotta: Rajapinnat pitää selkeyttää.
- Kommentti Anna Grönlund: Kannatan yliopistojen näkökulmasta tiekarttaa. Mikä on tiekartan yhteys tulevan sopimuskauden strategiarahoitukseen?

- Kommentti Elina Nurmi: Tiekartta on hyvä ajatus. Varmaan tärkeä saada työn pohjaksi tutkimusdataa. Päästä tietopohjaiseen päätöksentekoon. Osaamiskeskuksen hyödyntäminen.
- Ulla Mäkeläinen vastaa: Tärkeitä pointteja. Aikataulu auki. Alustava ajatus, että syksyllä aloitetaan. Jotain valmista tämän vuoden puolella. Kytkeytyy mm. koulutuspoliittiseen selontekoon, joka annetaan eduskunnalle alkuvuodesta 2021 sekä esim. korkeakoulujen sopimuskauden 2021-2024 globaalitoimiin, joissa kv. opiskelijarekrytointi on yksi tulokulma, vahvempi painotus kuitenkin strategisten kumppanuuksien rakentamisessa.

Sonja Hämäläinen toteaa, että tiekartta-ajatus sai työryhmältä täyden kannatuksen.

5. Monimuotoisuustyö: Anna Bruun.

- Anna vastaa hallituksen työelämän monimuotoisuusohjelmasta. Hallituksen antama tehtävä.
- Monimuotoisuus ei ole ainoastaan rekrytointisyrjintää vaan se on laajempi asia.
- Työryhmä on tarkoitus perustaa.
- Muutamia hankkeita käynnissä, esim. oikeusministeriön kanssa. Työmarkkinajärjestöt myös mukana.
- Julkisen sektorin tulee olla myös monimuotoinen.
- Keskustelua työntekijöiden ja hakijoiden kanssa.
- Työnantajapalvelut on olennainen yhteistyötaho.
- Keväällä työ on käynnistynyt. Toukokuulle suunniteltu viestintäkartoitus/ suunnitelma.
- Ohjelmalle on varattu rahoitusta vuosille 2020-2021, 500 000 e/vuosi.
- Menestyvä monikulttuurinen yritys kampanja rahoitettu tästä.
- Painopiste nyt Suomessa olevissa osaajissa.
- Talent Boost mittari kytkeytyy myös tähän teeman.

- Kaikki monimuotoisuuteen liittyvät palvelut tulee koota yhteen paikkaan, esimerkiksi Business Finlandin sivuille.
- Yrityksille helposti löydettäviin paikkoihin. Te-hallinnon työkalut tärkeitä. Esim työpaikka suomi ja ruotsi koulutukset. Tukimateriaalia yrityksille ja organisaatioille.
- Yhteistyötä THL:n kanssa. Strategista sitoutumista tarvitaan eri ministeriöistä.

Tarvitaanko lisää mentorointia?

Erilaisia tutkimuksia meneillään.

Opiskelupuoli pitäisi ottaa tähän työhän mukaan. Birgitta Vuorinen kertoi, että korkeakoulupuolella on kiinnostusta osallistua tähän työhän.

Kommentti: Melissa Arni-Harden: mentorointiohjelmista. Espoossa oli ensimmäinen town hall meeting, jonne pyydettiin englanninkielisiä kuntalaisia työpajaan keskustelemaan siitä miten englanninkielisiä palveluja voisi kehittää edelleen. Mentorointiohjelmat työläitä, mutta tarpeellisia.

Anna Bruun. Monimuotoisuus on tärkeä kokonaisuus, mutta sen hahmottaminen on tärkeää, mikä on tässä kaikkein tärkeintä ja mihin asioihin pitää keskittyä.

Sonja Hämäläinen kommentoi, että tarvitaan selkeää ohjeistusta ja palvelupaketti ja lopputuote.

Ulla Hiekkänen-Mäkelä: jatkokeskustelu tarpeen BF tiimin ja Annan kesken.

6. Viestintäsuunnitelma, Tiina Päärnilä, TEM. Viestintäsuunnitelma ei ole vielä valmis ja valmistuessaankin tulee elämään.

- Viestintäsuunnitelma antaa laveat raamit kaikille TB-toimijoille, toimijat kuvattu esityksessä.
- Uudet verkkosivut TEMin ja OKM:n toimesta, kaikkien käytössä. Oma ulkoasu.
- Tavoitteena viestinnällisesti jatkuvuus. Viestitään koordinoitusti.

7. Study & work in Finland -konseptityö, Ulla Hiekkänen-Mäkelä, Business Finland

- Olemme työstäneet yhteistä viestiä Message House menetelmällä.
- Seuraavaksi viestintätoimisto mukaan.
- Korkeakoulut voisivat hyödyntää tätä.
- Välittäjäorganisaatioille paikkansa pitävä yhtenäinen viestintäpaketti.
- Pilotti ensi syksyille.
- 8.4. oli Finland Promotion boardin agendalla, mutta asia siirtyi syksyille.

8. Howspace-pilotti, Laura Lindeman, TEM

- Laura Lindeman on laittanut kaikille tietoa howspace aloitteesta.
- Ehdotetaan, että viestintäryhmä ottaa sen koekäyttöön ja katsotaan jos se voisi soveltua verkoston käyttöön.

9. Seuraavan kokouksen ajankohta

- Seuraava tilannekatsauskokous toukokuun ohjausryhmän jälkeen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.01.